

Školy aktivně spolupracují při tvorbě a realizaci preventivního programu s PPP, neziskovými organizacemi apod. Primární prevence se zaměřuje především na záškoláctví a případy skrytého záškoláctví, šikanu, kyberšikanu, rasismus, vandalismus a užívání návykových látek, občas se objeví inklinace k rasistickému a xenofobnímu chování. Výhodou pro školy bylo, že nabízené aktivity prevence byly většinou pro školy zdarma.

Účinné preventivní programy fungují v těch školách, kde jsou nastolena jasná pravidla daná školním řádem, kde je demokratické prostředí, příznivé školní klima, žáci mají pocit důvěry a ví, na koho se mohou v případě jakéhokoliv podezření obrátit. Prevence rizikového chování je nejčastěji realizována v podobě běžné výuky vedené učitelem nebo v rámci osvětových přednášek či besed. Polovina škol organizuje třídní nebo školní projekty s preventivní tematikou, osvědčily se i třídnické hodiny.

Za zásadní považuje většina škol jednotný postup pedagogů při řešení kázeňských problémů a důrazné a důsledné řešení jakéhokoliv porušení pravidel školního řádu. Ve spolupráci s pedagogicko-psychologickými poradnami a městskou policií jsou v případech potřeby ve třídách se zhoršeným klimatem zavedeny intervenční programy. Náznaky a výskyt šikany se z prostředí školy v posledních letech přesunuly na sociální síť, přesto jsou žáci o jejích projevech informováni a vedeni k tomu, aby kyberšikanu nepodceňovali.

Téměř všechny školy spolupracují v této oblasti se zákonnými zástupci žáků. Nejčastěji je informují v rámci třídních schůzek, ale také při neformálním setkávání. Polovina škol využívá ke komunikaci s rodiči o problematice rizikového chování webové stránky školy a nemalý podíl škol rodiče pravidelně zapojuje do aktivit školy. Spolupráce v oblasti specifické prevence a na přípravě minimálního preventivního programu probíhá nejvíce s PPP a Policií ČR (více než čtyři pětiny škol). Asi polovina škol zapojuje do prevence také příslušné orgány místní správy a samosprávy, orgány sociální péče a neziskové organizace.

Vedle specifické prevence je důležitá také nespecifická prevence v podobě volnočasových aktivit. Školy průměrně nabízejí 9 zájmových útvarů, velké školy častěji než malé, žádný zájmový útvar žákům nenabízí 5,2 % škol.

Podle ředitelů dotázaných v rychlém šetření zaměřeném na výchovu ke zdraví a prevenci rizikového chování se přibližně polovina škol potýká s problémem záškoláctví, v průměru se jedná o dva případy na školu. Kyberšikana se vyskytla v pětině škol.

2.5.4 Inovace v základních školách

Rozvojové projekty v základním vzdělávání

Inovační aktivity a projekty v základních školách jsou ve srovnání s dalšími stupni velmi početné. V této oblasti byl v navštívených základních školách zjištěn, tak jako v předchozích letech, významný posun, jedná se o pozitivní trend v zajišťování příznivých podmínek pro vzdělávání.

Graf 4

Zapojení škol do projektů (v %)

